

Beszámoló a Martonvásári Városi Könyvtár 2025. évi tevékenységéről

A Martonvásári Városi Könyvtár a tárgyévben közszolgáltatási feladatellátási szerződés keretében a 100%-os önkormányzati tulajdonú Martonvásár Városi Közszolgáltató Nonprofit Kft. működtette a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár integrált intézmény részeként, elkülönített költségvetésű szervezeti egységként. Az Könyvtár a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda (MartonKult), azon belül a Közgyűjteményi csoport keretében végzi tevékenységét. Hivatalos elnevezése jelenleg Martonvásári Városi Könyvtár, szakmai besorolása Martonvásár város települési könyvtári feladatait ellátó települési közművelődési nyilvános közkönyvtár.

2025. évi tevékenység főbb irányai az alábbiak voltak: az év folyamán az olvasói igények személyre szabottan történő színvonalas kiszolgálása a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokkal; hatékony könyvtárszakmai munka; könyvtárpedagógia projekteken való önálló és társult részvétel.

A működéssel összefüggő gazdálkodás főbb adatai 2025. évben

Bevételek:

- Saját bevétel:	1. 265 e Ft
- Fenntartói finanszírozás:	11. 147 e Ft
- ebből állami támogat.-ból könyvt. dok. besz.	<i>1. 317 e Ft</i>
Összesen:	12. 412 e Ft

Kiadások:

A fenntartó általi finanszírozás:

- Dologi kiadások és egyéb folyó kiadások:	4. 075 e Ft
- ebből könyvtári dokumentum beszerzés:	<i>1. 317 e Ft</i>
- Személyi juttatások és azok járulékai:	8. 337 e Ft
Összesen:	12. 412 e Ft

A Könyvtár gazdálkodását 2025-ben a korábbi évekhez hasonló takarékoság jellemezte, ily módon sikerült az üzleti terv keretein belül megoldani a szervezeti egység működését. Kiadásaink az elengedhetetlenül szükséges létesítményüzemeltetési és működési, valamint bérköltségekre korlátozódtak, a könyvtári dokumentum beszerzéssel kapcsolatos szakmai kiadásokat teljes egészében az önkormányzat részére folyósított központi költségvetés

célzott támogatásából finanszíroztuk a korábbi évekhez hasonló mértékű, 1.317 e Ft értékben. A kiadási oldal tárgyévi összetétele a korábbi évekhez viszonyítva több tényező esetében változott. A bér a korábbi évhez képest némileg csökkent a könyvtárvezető könyvtáros státusz betöltetlensége miatt. A szükséges létesítményüzemeltetési és működési kiadások mellett sikerült beruházást is megvalósítani, 660 e Ft értékben szereztünk be korszerű könyvtári polcokat közvetlenül önkormányzati forrásból. A bevételi oldalon működési bevételként 1265 e Ft (2024-ben 1201 e Ft) folyt be a beiratkozási és díjakból és a könyvtári reprográfiai szolgáltatások díjaiból, mely utóbbi szolgáltatás mintegy 500 e Ft nyereséget termelt a tárgyévben. **2025-ben az Önkormányzat fenntartói támogatás 11. 147 ezer Ft volt.**

Személyi feltételek

2022-ig egy fő könyvtárvezető könyvtáros és egy fő részmunkaidős olvasószolgálati asszisztens működtette a könyvtárat a közgyűteményi csoportvezető segítségével. Jelenleg a jogszabályilag előírtan felsőfokú szakirányú végzettséget és öt év szakmai gyakorlatot igénylő könyvtárvezető könyvtáros munkakör betöltetlen. Az álláshely tárgyévben többször meghirdetésre került, sajnos sikertelenül. A könyvtári ellátás folyamatosságát könyvtáros hiányában szakképzettséggel nem, de könyvtári munkában gyakorlattal rendelkező munkatársak biztosították, sikeresen leküzdve a személyi alulfinanszírozottság okozta problémákat. Az olvasószolgálati asszisztens heti teljes munkaidőben végezte feladatait, működtetve az olvasószolgálatot és folyamatosan biztosította a gyűteményi rendet. Miklós Gergely muzeológus, közgyűteményi csoportvezető a könyvtárosi és könyvtárvezetői feladatokat látta el és segítette, betegség és szabadság ideje alatt helyettesítette az olvasószolgálat működtetésében az olvasószolgálati asszisztent. Az olvasószolgálati asszisztens helyettesítésében komoly segítséget nyújtott a MartonKult rendezvényszervező munkatársa, Mihovicsné Kecskés Márta is.

A könyvtár gyűteményi állománya, gyűteményezési tevékenysége

A könyvtári dokumentum állomány 2024. évben 368 új egységgel gazdagodott. Ebből 113 kötet ajándékozás keretében gyarapította könyvtárunkat, 330.083,- Ft értékben, részben a több éves szünet után újra felélesztett Márai-program XII. fordulója keretében, 255 kötetet pedig a települési kulturális normatíva 10%-át kitevő könyvtári dokumentum beszerzési keret terhére vásároltunk 1.005.476,- Ft-ért. Az újonnan beszerzett könyvek elsősorban a szépirodalmi és a gyermek részleget gazdagították. Az új beszerzések feldolgozottsága 100%-os volt az év folyamán, az olvasói hozzáférést sikerült 2 napra vagy az alá szorítani. Sikerült végrehajtani egy jelentős állományapasztást, melynek keretében 859 egységnyi könyvtári dokumentum került leselejtezésre olvasói igény hiánya, korszerűtlenség, sérülés miatt. Az év végén az olvasók rendelkezésére álló dokumentumok száma meghaladja a 23 ezret.

Népszerűek az időszaki kiadványok (napilapok, magazinok, irodalmi, művészeti és közéleti folyóiratok) az olvasók körében, 68 periodika több mintegy csaknem 1500 tárgyévi lapszámát foghatták kézbe az olvasók könyvtárunkban. 14 időszaki kiadványra fizettünk elő a települési kulturális normatíva 10%-át kitevő könyvtári dokumentum beszerzési keret terhére 311.440,- Ft értékben. Emellett 54 folyóirathoz ingyenesen jutottunk hozzá, többségében az NKA által támogatott folyóiratok városi könyvtárakhoz ingyenesen történő eljuttatását lehetővé tevő pályázat keretében.

Mintegy ezerötven már meglévő kötet lett ellátva új cutter és szakjelzettel a korábbi olvashatatlan, sérült helyett.

A könyvtár szolgáltatásai, azok igénybevétele

A könyvtár a tárgyévben heti 27 órában tartott nyitva, keddtől péntekig 12 és 18, szombaton 9 és 12 óra között, összesen 215 napon. Ez idő alatt a könyvtár egyben a Digitális Jólét Program pontjaként is működött.

A tárgyévben a főbb szolgáltatási mutatók meghaladják az előző éveket. A könyvtár aktív beiratkozott olvasóinak száma 671 fő, a könyvtárhasználatok száma 10.341 volt (2024-ben 9767). Az év folyamán 11.561 (2024: 10.360) dokumentumot kölcsönöztek ki. Olvasóink örömmel éltek a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségével, 55 dokumentumot kértünk ki e célból más könyvtáráktól. Az időszaki kiadványok (napilapok, magazinok, folyóiratok) helyben olvasása mellett egyre népszerűbb azok kikölcsönzése és otthoni olvasása, ezt az utóbbi tendenciát a korábbi járványhelyzet is erősítette.

Az olvasók korbeli megoszlását vizsgálva a legjelentősebb réteget a gyerekek, gyermekes családok, nyugdíjasok képezik. Könyvtárunk esetében az aktív korúak az országos arány felett képviseltetik magukat a könyvtár látogatói között. Bízató tendencia, hogy a könyvtárnak az iskolához és óvodákhoz való közelebb költözésével évről-évre több gyerekes szülő illetve egész család választja akár több órás programnak a könyvtár felkeresését. Ugyan a könyvtár alkalmazottjai részéről jelentős pedagógiai kihívás, de jó irányba mutató változás, hogy szintén az iskola közelsége miatt mindennaposá vált, hogy az iskola után a diákok a könyvtárban tanulnak, könyveket lapozgatva beszélgetnek, ott várják meg értük jövő szüleiket.

A könyvtár ad otthont a Központi Informatikai Fejlesztési Ügynökség által koordinált, a lakosság digitális képességeit erősítő, esélyegyenlőséget célzó Digitális Jólét Program Pontjának. A programban biztosított IKT eszközök köztük két notebook, valamint a könyvtár két korábban, hasonló célú pályázata keretében beszerzett saját személyi számítógépe áll a szolgáltatást igénybe vevők rendelkezésére. A tárgyévben mintegy 1505 (2024: 1120) alkalommal éltek a könyvtár nyújtotta lehetőséggel, elsősorban diákok és saját internettel nem rendelkező felnőttek. Ez utóbbiak gyakran igényelnek technikai segítséget is a használatához. Míg a diákok elsősorban tanuláshoz, játékhöz, a nyugdíjasok kapcsolattartáshoz, böngészéshez, az aktív korúak hivatali ügyintézés, álláskeresés céljából használják az ingyenes internet lehetőséget.

A könyvtár 2019-ben történt költözése óta annak lakossági reprográfiai (fénymásolás, nyomtatás) szolgáltatásait több ok miatt az Óvodamúzeumban, a múzeum munkatársai végzik. A számottevő bevétellel nyereséges szolgáltatásra rendkívül nagy az igény, mintegy 800 alkalommal vették igénybe az év folyamán.

2025-ben 40 rendezvény, program került lebonyolításra 778 fő részvételével, melyeket részben a könyvtár munkatársai szerveztek vagy a könyvtár adott otthont ezeknek. Iskolai osztályoknak 6 alkalommal, összesen 126 résztvevővel tartottunk könyvtárhasználati foglalkozást. Az EFOP-4.1.8-16-2017-00093 számú „Éld át, tanuld másképp, fejlődj könnyedén a megújult könyvtárban” elnevezésű pályázat keretében megvalósult könyvtári oktatóterem szolgáltatásait az év folyamán 15 alkalommal 242 fő (javarészt általános iskolai tanulócsoportok) vette igénybe a könyvtáros által vezetett foglalkozásokon, így a pályázati vállalkozásokat is sikeresen teljesítettük.

Igen sikeres volt a családok körében a MartonKult Közművelődési csoportja által szervezett és lebonyolított, uzsonnával egybekötött könyvtári Mesedélután programsorozatnak, mely alkalmai során a város ismert személyiségei meséltek. A sorozat 9 rendezvényén több mint 300-an vettek részt. Tíz alkalommal biztosítottunk helyszínt a Martonvásári Vers Klub összejöveteleinek, többször pedig a Kerekítő foglalkozásnak.

Sikeresen működik a könyvtár katalógusának interneten történő távoli elérése, az OPAC rendszer. A település honlapjának könyvtári részén elérhető felületen a tárgyévben 852 esetben tájékoztak az olvasók távolról, hogy az általuk keresett kiadvány megtalálható-e a könyvtár állományában.

A Könyvtár kommunikációjában fontos szerepet tölt be a MartonKult és a Martonvásári Könyvtár Facebook oldala.

Fejlesztések, technikai feltételek

A könyvtár jelenlegi helyére történt költözése óta komoly problémát okoz az állomány elhelyezésében a polchiány. Tárgyévben beruházásként 660 440,- Ft értékben, közvetlen önkormányzati forrásból sikerült korszerű megfelelő kapacitású könyvtári polcokat beszerezni, melyekkel régi, rossz kiosztású, kis tároló kapacitású, esztétikailag a könyvtárhoz nem illő polcokat váltottunk ki, így a polchiány okozta problémák nagyobb részét sikerült megoldani. Fényvédő fólia került a bejárati portál üvegére, és megvalósult függönyökkel az egyik raktár ablakainak árnyékolása is 64 e Ft értékben.

Az EFOP-4.1.8-16-2017-00093 számú „Éld át, tanuld másképp, fejlődj könnyedén a megújult könyvtárban” elnevezésű pályázat keretében elkészült könyvtári oktatóterem a pályázati vállalásoknak és elvárásoknak megfelelően működött. 2025. június 22-én sikeresen lezárult a pályázat fenntartási időszakának 4. éve. Az öt éves fenntartási időszak folyamán a vállalt paraméterek elérése és dokumentálása a könyvtár munkatársainak feladata.

Martonvásár, 2026. január 16.

Miklós Gergely
közgyűteményi csoportvezető